

IV

(Информация)

ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

СЪВЕТ

**Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи
в рамките на Съвета, относно ролята на треньорите в обществото**

(2017/C 423/04)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ,

КАТО ПРИПОМНЯТ, ЧЕ:

1. Съгласно член 165 от Договора за функционирането на Европейския съюз Съюзът допринася за насърчаването на ролята на спорта в европейския живот, като отчита в същото време спецификите му, структурите, основаващи се на доброволното участие, както и неговата социална и възпитателна функция;
2. На 23 май 2017 г. Съветът на Европейския съюз прие третия работен план на Европейския съюз за спорта (2017—2020 г.), като в него той определи спорта и обществото за приоритетни теми за сътрудничеството на ЕС в областта на спорта и ролята на треньорите за една от основните теми;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, ЧЕ:

3. През последните десетилетия обществото се е променило много и поради развитието на технологиите, икономиката и социалната структура сегашните поколения са изправени пред редица сериозни предизвикателства:
 - а) физическата дейност на населението намалява ⁽¹⁾, като въпрос, който по-конкретно буди безпокойство, е, че децата и подрастващите не се занимават с достатъчно физическа дейност при развитието си ⁽²⁾;
 - б) заседналият и предразполагащ към затлъстяване начин на живот, заедно с проблемите от областта на здравеопазването, свързани с по-дългата продължителност на живота, представляват нарастваща тежест за системата на здравеопазването, икономиката и обществото ⁽³⁾ ⁽⁴⁾;
 - в) в някои държави — членки на ЕС, безработицата се увеличава, по-специално сред младите хора ⁽⁵⁾;
 - г) Европейските общества са изправени пред предизвикателства, свързани с това да останат сплотени и приобщаващи и как да намерят решение за групите, изправени пред риск от маргинализиране: мигранти и бежанци ⁽⁶⁾, възрастни хора, лица с увреждания и млади хора, уязвими в социално отношение ⁽⁷⁾;

⁽¹⁾ Евробарометър 412 (http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_412_en.pdf).

⁽²⁾ Доклад на комисията на СЗО от 2016 г. „Да сложим край на затлъстяването при децата“ (http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204176/1/9789241510066_eng.pdf?ua=1&ua=1).

⁽³⁾ Препоръка на Съвета относно насърчаването на укрепваща здравето физическа активност в различните сектори, 2013 г. (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:354:0001:0005:EN:PDF>).

⁽⁴⁾ Икономическата цена на липсата на физическа активност в Европа, доклад от 2015 г. на Международната асоциация за спорт и култура и на Центъра за икономически и бизнес проучвания (<http://inactivity-time-bomb.nowwemove.com/report>).

⁽⁵⁾ Статистика на Евростат за безработицата, 2017 г. (http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics#Youth_unemployment_trends).

⁽⁶⁾ Настоящият документ разглежда интеграцията на мигрантите и бежанците в съответствие със заключенията на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки относно интеграцията на граждани на трети държави, законно пребиваващи в ЕС, приети на 9 декември 2016 г. (15312/16).

⁽⁷⁾ Това са групите, изправени пред по-висок риск от бедност и социално изключване в сравнение с населението като цяло. Етническите малцинства, мигрантите, хората с увреждания, бездомните, хората с проблеми поради злоупотреба с определени вещества, изолираните възрастни хора и младежите често са изправени пред трудности, които могат да доведат до задълбочаване на социалното изключване, например ниски нива на образование и безработица или непълна заетост.

- д) повишената мобилност оказва влияние върху социални области като пазара на труда, сближаването в областта на културата, социалните услуги и околната среда;
 - е) етичните предизвикателства в спорта стават все повече;
4. Бързото технологично развитие ще доведе до все по-голямо автоматизиране на работните места, като по този начин е вероятно да се освободи повече време за отпих⁽¹⁾. Тъй като обаче информационната технология превръща пасивните дейности през свободното време в лесно достъпни, то все по-често се прекарва с популярни развлекателни компютърни дейности, което води до още по-малък дял на физическата активност;

КАТО ИЗТЪКВАТ СПЕЦИАЛНО, ЧЕ:

5. Успоредно с това, през последните десетилетия спортът се промени и продължава да се променя, като отразява широкоразпространените социално-културни промени: демократизацията и разнообразието на видовете спортове разшириха обхвата си чрез добавянето на нови спортове, подобряването на достъпа на жени до традиционно „мъжки“ спортове и увеличаването на броя на спортните съоръжения; чрез увеличаване на осведомеността за значението на спорта и физическата дейност за здравето и личното развитие; чрез насърчаване на потенциала на спорта за интегрирането и социалното приобщаване, но и по отношение на комерсиалния аспект, който води до раздвижване на бизнеса, предприемачеството и търговията;
6. Спортът и физическата активност могат да имат принос за обществото, като подпомагат за разрешаването на много от посочените по-горе предизвикателства и същевременно утвърждават своя уникална социална стойност:
- а) като поле на изява, което обхваща дейности с положително въздействие върху благоденствието, здравето и качеството на живот на хората във всяка възраст;
 - б) като социално явление, което сближава хората и води до приобщаване в обществото на местно, регионално, национално и международно равнище, като увеличава активността на гражданите, насърчава честната игра и утвърждава общи ценности⁽²⁾ за всички хора без оглед на тяхната религия, националност, социално положение или културна среда;
 - в) като обогатява свободното време с дейности, които насърчават личното развитие и улесняват придобиването на социални, но и на други основни умения за всички участници, и като изгражда човешки капитал;
 - г) чрез насърчаване на участието в доброволчески дейности, което допринася за социалното участие;
 - д) чрез разработване на технологии, материали и знания за постиженията в спорта, от преносимите устройства, облеклото и храненето до процедурата за изпълнение на упражненията, които са били от полза на различни сегменти от населението, включително възрастни хора и хора с увреждания, посредством ефикасност, безопасност и рехабилитация на работното място и в свободното време;
 - е) чрез насърчаване на градското развитие за културните и социалните потребности на гражданите, както и осведомеността по въпросите на околната среда;
 - ж) чрез своето значително и дори увеличаващо се икономическо въздействие⁽³⁾;

КАТО ОТЧИТАТ, ЧЕ:

7. Треньорите имат ключова роля в спорта, поради това че като водещи и ръководещи участници те оказват влияние върху знанията, уменията, перспективите, стремежите, здравето, благоденствието и ценностите на участниците. Смята се, че в Европа има между 5 и 9 милиона треньори, които влияят на 50 до 100 милиона европейци⁽⁴⁾;
8. Треньорите са хората, които планират и провеждат тренировките, като прилагат доказани умения и знания за съвместелни, развлекателни или здравни цели по безопасен начин;

⁽¹⁾ Според прогнозите 54 % от работните места в ЕС са застрашени от автоматизиране („Технологиите на работното място. Бъдещето на иновациите и заетостта“, Carl Benedikt Frey, Michael Osborne и др., Oxford Martin School към Оксфордския университет и Citi Global Perspectives & Solutions, 2015 г.) (<http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/publications/view/2092>).

⁽²⁾ Зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства (член 2 от ДЕС).

⁽³⁾ Делът на спорта спрямо общата брутна добавена стойност се оценява на 1,76 %, което представлява 174 милиарда евро. За ЕС като цяло приносът на свързаната със спорта заетост спрямо общата заетост се оценява на 2,12 %, което представлява 4,5 милиона души (Проучване относно приноса на спорта за икономическия растеж и заетостта в ЕС (2012 г.), Европейска комисия, Генерална дирекция „Образование и култура“).

⁽⁴⁾ http://www.coachlearn.eu/_assets/files/project_documents/coachlearn-project-summary-website-june-2015.pdf

9. За целите на настоящите заключения под треньори следва да се разбира спортни треньори, които са:
- а) мъже или жени с компетентности въз основа на формално, неформално и информално учене за квалификация на спортен треньор;
 - б) водещи и изявени професионални спортисти, както и непрофесионални участници;
 - в) професионално заети, както и доброволци;
10. Работата на треньорите се свързва с отговорност, умения и компетентности, които са описани в изискванията за квалификация на треньорите на национално равнище и в изискванията на спортните организации;
11. Обучението на треньорите и изискванията за квалификациите за треньори са различни в отделните страни. Националните квалификационни рамки (НКР) или системите, посочени в Европейската квалификационна рамка (ЕКР), способстват за улесняване на сравнението между различните страни, с цел насърчаване на прозрачността и съпоставимостта на компетентностите и квалификациите на национално и европейско равнище за целите на мобилността и ученето през целия живот;

КАТО ПРИЗНАВАТ, ЧЕ:

12. Треньорите са сред ключовите фигури в спорта, които допринасят за справяне с предизвикателствата в обществото ни, като наред с другото, в зависимост от ролята и позицията си и контекста на тренировките, те могат:
- а) да влияят на най-ранния опит в областта на спорта и физическата активност на отделните индивиди, като подпомагат развитието на свързаните със спорта навици и участват в създаването на социални и икономически ползи, произтичащи от спортната култура;
 - б) да имат все по-голяма социална роля за личното развитие на участниците в спортните занимания, особено за младите атлети, като бъдат положителни ролеви модели, вдъхват мотивация и самоувереност и като влияят върху техните ценности, навици в поведението и социални умения;
 - в) да имат единствена по рода си позиция за постигане на напредък в социалното приобщаване и равенството между половете, приучаване към зачитане на общите ценности⁽¹⁾, многообразието и насърчаване на физическата активност във всички социални групи;
 - г) да защитават и развиват почтеността в спорта и правилата на честна игра, както и да бъдат сред първите, които могат да се намесят, като покажат дълг на загриженост при възникването на проблеми, например при уреждане на изхода от спортни срещи, допинг, насилие, експлоатация на малолетни и непълнолетни лица и др.;
 - д) да ръководят дейности, свързани със спорта и физическата активност и да бъдат новатори в областта на спорта, в т.ч. по отношение на стоки, услуги и методи на обучение;
 - е) да формират опита в областта на спорта на други важни заинтересовани страни като членовете на семейството на спортистите, зрителите и спортните привърженици, както и на други заинтересовани социални участници, като въздействието им не се ограничава само в областта на спорта, а се отрази и на други ключови области;

ПРЕДВИД НА ПОСОЧЕНОТО ПО-ГОРЕ, ИЗРАЗЯВАТ СЪГЛАСИЕ, ЧЕ:

13. В контекста на множеството предизвикателства пред обществото, за които спортът е в уникалната позиция да допринесе за разрешаването им, основно спортната роля на треньорите се разширява до област на дейности, които имат по-широко въздействие върху развитието на обществото и хората. Тази роля на треньорите в областта на спорта и физическата активност, допринасяща за цялостното развитие на участниците, наподобява ролята на учител в сферата на образованието, по-специално сред децата и подрастващите;
14. Главните въпроси по отношение на треньорите понастоящем включват:
- а) признаване на нарастващото значение на ролята на треньорите от страна на обществото;
 - б) повишаване на приемането от тях самите на значението на ролята им и на свързаните с нея възможности и отговорности и насърчаване на бъдещото развитие на тази роля;
 - в) увеличаване на възможностите за учене през целия живот и образование за треньорите, когато е целесъобразно, за да се справят със социалните промени, основно във връзка със здравеопазването, задължението за полагане на грижа, но също и в областта на икономиката и социалното приобщаване;

⁽¹⁾ Зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства (член 2 от ДЕС).

- г) утвърждаване на равенството между половете и многообразието при треньорските дейности, когато това е целесъобразно — чрез увеличаване на броя на заетите лица, на доброволните треньори от женски пол и на хората от различен социален и етнически произход за различни спортове и на всички равнища;
- д) подпомагане на двойната кариера на спортистите и насърчаване на треньорската дейност като професия за младите хора;
- е) утвърждаване, според целесъобразността, на признаването на треньорската дейност като професия в държавите — членки на ЕС, чрез насърчаване на стандартите за квалификациите за треньори и прозрачността на квалификациите на държавите членки и спортните организации чрез включването им в националните квалификационни рамки, които са посочени в Европейската квалификационна рамка;
- ж) отчитане на ролята на доброволните треньори и предоставяне на подходяща подкрепа за тях;
- з) развитие на обучението за треньори, добавяне на международни и междусекторни аспекти в образованието за треньори чрез интегриране на добри примери и извличане на полезни работни методи от работата с младежта, като например неформалното и информалното учене чрез спорт, работата с хората със специални потребности и предприемачеството;

В ТОЗИ КОНТЕКСТ ПРИКАНВАТ:

15. ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД ПРИНЦИПА НА СУБСИДИАРНОСТ И ОСОБЕНОСТИТЕ НА СПОРТА.:

- а) да подпомогнат насърчаването на по-широката роля на треньорите при разглеждането, при целесъобразност, на социалните предизвикателства, пред които е изправено обществото като цяло;
- б) да подкрепят образователни програми и кампании за популяризиране, насочени към увеличаване на броя на компетентните треньори и да им дават възможност да подобрят достъпа си и позициите си на пазара на труда;
- в) да обменят най-добри практики по отношение на обучението на треньори;
- г) да улесняват сътрудничеството между образователните институции, младежките организации, спортните федерации и представителните спортни организации по отношение на образованието и обучението на треньори;
- д) да подкрепят развитието на система за предходно учене и учене през целия живот за треньори, която включва възможности за формално, неформално и информално учене за различните нива на треньорската дейност;
- е) да признават и насърчават дейностите на представителните организации и мрежи на треньорите;
- ж) да насърчават, в рамките на спортната образователна система, подхода, основан на резултатите от ученето, базиран на целите в националните квалификационни рамки и Европейската квалификационна рамка, и включването, по целесъобразност, на квалификацията на треньорите в националните квалификационни рамки с позоваване на Европейската квалификационна рамка;

16. ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ:

- а) да улеснява обмена на добри практики и насоки в областта на образованието на треньорите и развитието на квалификациите между държавите — членки на ЕС, и спортните организации;
- б) да разгледа възможността за включване в работата на експертната група на Комисията за уменията и развитието на човешките ресурси на изработването на насоки за основните изисквания за умения и компетентности за треньори;
- в) да продължи насърчаването на съпоставимостта на квалификациите за треньори на държавите членки и на спортните организации в контекста на ЕКР;
- г) да направи проучвания в контекста на ролята на треньорите, като се съсредоточи по-специално върху предизвикателствата и пречките за образованието, мобилността и пазара на труда, както и да се направи оценка на влиянието на спортните треньори върху основни обществени предизвикателства във и извън областта на спорта;
- д) да използва възможностите на Европейския социален фонд, програмата Еразъм+ и Европейската седмица на спорта, за да изтъкне и насърчи ползите от дейността на треньорите и да насърчи мобилността на треньорите;

17. СПОРТНОТО ДВИЖЕНИЕ И ДРУГИТЕ СЪОТВЕТНИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ УЧАСТНИЦИ:

- а) да разработят, когато е целесъобразно в тясно сътрудничество с образователните институции, съдържанието на обучението за треньори, което да е актуално и да отговаря на тенденциите в обществото, включително знанията за социалните умения, борбата с допинга, двойната кариера на спортистите, работата с младежта, здравеопазването, предприемачеството, задължението за полагане на грижа, равенството между половете и др.;

- б) да работят с треньорите, за да изготвят концепция за услуги за безопасно и ефективно прекарване на свободното време, така че спортът да остане привлекателен и конкурентоспособен спрямо новите компютърни алтернативи за прекарване на свободното време;
 - в) да направят необходимото треньорската дейност да бъде по-достъпна чрез обучение и насърчаване на разработването на квалификации за треньорите, както и, наред с другото, като използват възможностите, предоставяни от съвременните информационни и комуникационни технологии;
 - г) да насърчават многообразието при треньорската дейност, включително по-голям достъп на жените, младите хора и хората с увреждания;
 - д) да подпомагат насърчаването на хората, които работят като треньори, да придобият нужното им обучение;
 - е) да насърчават ученето през целия живот за треньори, включително чрез валидиране на компетентности и насърчаване на обмена на мнения, умения и знания на местно, регионално, национално и международно равнище;
 - ж) да използват Европейския социален фонд и програмата „Еразъм+“ за подпомагането на процеса на учене през целия живот за треньори;
 - з) да подпомагат мобилността на треньорите за учене и придобиване на културни познания, междусекторни познания, езикови умения и други имащи отношение нови умения;
 - и) да работят с различни работодатели за проучване на потребностите им от разработване на спортни дейности, които биха могли да включват спортни треньори с цел насърчаване на многообразието при треньорската дейност, включително повишен достъп за жени и млади хора.
-